

Мария Петрова <mariya.petrova@sofia.bg>

Предложения за корекция и нови мерки към актуализацияна ПДУЕК въз основа на отворена процедура по обществена консултация

1 съобщение

Borislav Kolev

5 март 2026 г. в 18:20

До: mariya.petrova@sofia.bg, apostol.dyankov@sofia.bg

Як: gkadinov@ltu.bg, Simeon Matev <smatev@gea.uni-sofia.bg>, hpopov@gea.uni-sofia.bg, Maria Manolova <mmanolova@eneffect.bg>, kalina.tcolova@csd.eu, Emiliya Angelova <emiliya.angelova@spasisofia.org>, Plamena Terziradeva <plamena.terziradeva@spasisofia.org>, radost@velobg.org, radost.marinova@spasisofia.org, burov_far@uacg.bg, r.dimitrova@phys.uni-sofia.bg, mgtrifonova@feb.uni-sofia.bg, Lidia Vitanova <lidia.vitanova@gate-ai.eu>

На вниманието на

Мария Петрова – главен експерт в отдел „Климат и енергия“, Столична община

На вниманието на

Апостол Дянков – началник отдел „Климат и енергия“, Столична община

**Уважаема г-жо Петрова,
Уважаеми г-н Дянков,**

Във връзка с провеждането на обществени консултации по Доклад с рег. № СОА21-ВК66-8087-(171)/02.02.2026 г. относно приемането на актуализиран План за действие за устойчива енергия и климат на Столична община 2021–2030 г. и проведената на 26.02.2026 г. среща на експерти от професионалната и академичната общност, ангажирани с проблемите на адаптацията към климата и мерките за неговото смекчаване (организирана от „Спаси София“), изготвихме обобщени мерки и препоръки към внесения за обсъждане документ.

Приложено ще откриете настоящите предложения ведно с предложените от нас корекции. Добавени са и две нови мерки: „Хоризонтален механизъм за интелигентно управление на данни в жизнения цикъл на климатични проекти“ и „Интегрирана проектна готовност за зелен градски преход“. Считаме, че те ще бъдат от ключово значение за успешното изпълнение на Плана и постигането на заложените цели.

Друга основна препоръка, която отправяме към Вас, е създаването на организация за уеднаквяване на източниците на входни данни и прецизиране на начина на тяхното събиране и обработка. Наблюдаваме сериозни разминавания в историческите данни от различни инвентаризации, извършвани през годините. Настояваме за по-често събиране на данни (ежегодно), с цел подобряване на оценката на постигнатите ефекти и своевременно актуализация на мерките при необходимост. Обръщаме внимание, че извън Наредбата за нискоемисионните зони липсват конкретни мерки, адресиращи високия дял на емисиите от сектора на транспорта.

Необходимо е те да залегнат като приоритетни в настоящите и последващите планове, предвид значителния им потенциал за намаляване на емисиите от парникови газове.

Моля да бъдат взети предвид и предложенията отправени от доц. д-р Ангел Буров, тъй като смятаме, че те са напълно резонни и не намираме за основателно отпадането на цитираните от него мерки за адаптация към климатичните промени.

Приложения:

- Предложения за корекция и нови мерки към актуализация на ПДУЕК
- Входни данни използвани при изчисление на предложената промяна на мярка С3.7

С уважение,

д-р инж. Борислав Колев

Външен експерт към Постоянна комисия по „инженерна инфраструктура и енергийно планиране“, Столичен общински съвет

ПП „Спаси София“

2 прикачени файла

Предложения за мерки в ПДУЕК 2026.docx

84К

Мярка С3.7.xlsx

11К

С.1 Правно-административна и управленска рамка за политиката относно климата

С.1.1

Въвеждане и актуализация на нискоемисионни зони за отопление и транспорт на територията на Столична община

С.1.5 – С.3.2 – А.3.13
А.4.2 – А.4.6

Описание

Мярката предвижда Столична община да надгради вече въведената нискоемисионна зона за битово отопление, като премине към следващия етап – актуализация и разширяване на обхвата на действащата Наредба за създаване на зони с ниски емисии на вредни вещества, така че тя да обхваща територията на цялата Столична община и да действа целогодишно. Това ще включва поетапно ограничаване на използването на високоемисионни изкопаеми горива за отоплителни нужди, а именно въглища и течни горива, както и забрана за използване на нискоефективни отоплителни устройства с открити горивни камери. От 2025 г. вече е въведена забрана за използване на твърди горива в девет района на София, а от 2029 г. тя ще обхваща и останалите райони на общината. Към 2030 г. трябва да се въведе пълно ограничение на използването на въглища, както и на течни горива за отоплителни нужди.

Мярката е свързана с намаляване на емисиите на парникови газове, тъй като въглищата и течните горива имат двата най- високи емисионни фактора за парникови газове, но и с подобряване на качеството на атмосферния въздух, комфорта на обитаване и ограничаване на неефективното използване на горска биомаса и въглища (имащи дял съответно 23% и 19% при замърсяване с ФПЧ по данни на НИМХ за изследван период през 2020 г.). Подмяната на горивните устройства ще увеличи ефективността на производство на топлинна енергия и ще намали крайното потребление на енергия в засегнатите сектори.

Вече въведената нискоемисионна зона за транспорт показва конкретни резултати. Измерванията отчитат намаление на концентрациите на азотен диоксид в най-натоварените улици около ключови пътни артерии, където ограничението на стари автомобили действа. За трайно подобрение е необходимо разширяване на зоната, увеличаване на периода на нейното действие, въвеждане на по-строги стандарти за достъп на автомобили, включително и за тежкотоварните и съчетаване с мерки за развитие на обществен транспорт, велосипедна и пешеходна инфраструктура.

Необходимо е и изваждане от обхвата на нискоемисионната зона на част от по-периферните селища, напр. селата Плана и Железница, както и други в най-северната част на СО. Към 2030 година се очаква наредбата да обхваща и тези селища, които не формират общ въздушен басейн с компактният град и част от близко разположените селища в котловинната част на Столична община, а за тях често няма достъпни алтернативи.

Необходимата регулация вече е създадена, но трябва да бъде актуализирана и разширена, за да се гарантира поетапното прилагане на ограниченията върху цялата територия на Столична община в съответствие с чл. 28а, ал. 1, т. 2 от Закона за чистотата на атмосферния въздух. Мярката допълва ПКАВ 2021-2026 г., в която са

Специфични цели:

Намаляване на емисиите на парникови газове на глава от населението с 81% до 2030 г.

Намаляване на годишното крайно енергийно потребление с 800 ГВтч към 2030 г. спрямо 2018 г.

Годишно крайно потребление на енергия от ВИ 400 ГВтч към 2030 г.

Засегнати сектори:

Жилищни сгради

Сгради от третичен сектор
Общински сгради
Промисленост

Очакван ефект към 2030 г.:

ЕЕ: 190 ГВтч/год.
Емисии: 58,53 хил. тона CO_{2e}/год.

Необходим бюджет:

15 хил. лв. / 8 хил. евро за разработване

Възможен източник:

Бюджет на СО

Срок за изпълнение:

2026 г. за създаването на нов график и поетапно до 2030 г. според графика

Formatted: Left

разгледани сценарии за преминаването на битовия сектор от отопление на дърва и въглища към отопление с по-екологични алтернативи. Засегнатите от мярката страни ще е необходимо да се преоборудват, за да използват други по-екологични и ефективни начини за производство на топлина за отопление. Мярката може да се съчетае с целево подпомагане на уязвими домакинства. Графикът за поетапно въвеждане на ограниченията и увеличаване на периода на действие следва да се актуализира в наредбата, като се осигури достатъчно време засегнатите страни да се подготвят за новите условия след влизането ѝ в сила. Мярката не засяга използването на течни горива за технологични нужди в предприятията.

Мярката се вписва в изпълнението на Плана за действие за неутралност на климата за 2030 г., който предвижда актуализация и управление на зона с ниски емисии за битово отопление и разширяване на зоната за транспорт, така че да се изгради цялостна система от нискоемисионни зони в града (Действие 1.1. „Създаване и управление на зона с ниски емисии - битово отопление“ и Действие 2.5 „Създаване и управление на зона с ниски емисии за транспорт“). За да има траен ефект върху качеството на въздуха, транспортната зона трябва да се разширява поетапно, да действа цялостно, да се въведат по-строги стандарти за достъп на автомобили и да се разшири обхвата на категориите от моторни превозни средства, да се осигури ефективен контрол и да се съчетае с политики за устойчив транспорт, включително развитие на обществения транспорт, велосипедна и пешеходна инфраструктура, както и ограничаване на вноса и използването на стари автомобили с висок емисионен стандарт.

Обхват: Цялата територия на Столична община **Отговорник:** Дирекция

„Климат, енергия и въздух“ Заинтересовани страни: граждани / бизнес

Роля на СО: създаване на регулация/ популяризиране / контрол

С.3 Инвестиционни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и/или увеличаване на дела на използване на енергия от възобновяеми

С.3.7

Развитие на пилотни територии за развитие с нулево потребление на енергия в преход към плюсовоенергийни и изпълнение на пилотни и демонстрационни проекти за строителство на сгради и територии с нулево потребление на енергия и плюсовоенергийни сгради общности

С.1.3– С.1.4 – С.2.2

Описание

Мярката предвижда подкрепа за създаване на пилотни територии в София чрез частни и публично-частни инициативи, които да бъдат изградени и управлявани като квартали и общности с нулево енергопотребление и с перспектива за преминаване към положителен енергиен баланс. Кварталите ще комбинират решения за висока енергийна ефективност, интегрирано производство и съхранение на възобновяема енергия, интелигентни мрежи за електричество и топлина, използване на отпадъчна топлина, участие на енергийни общности, когенерация и други иновативни технологии за устойчиво енергийно управление.

В рамките на тези пилотни територии ще бъдат реализирани демонстрационни проекти за ново строителство на сгради с нулево потребление на енергия и, сгради с положителен енергиен баланс, топло и електропреносни мрежи с интегрирано производство и съхранение на възобновяема енергия, които да служат като пример за бъдещи инвестиции и да показват приложимостта на най- съвременните стандарти за устойчиво строителство.

Пилотните квартали-общности ще се позиционират като моделни зони за устойчиво градско развитие, които предлагат възможности за промяна в енергийните навици на гражданите, осигуряват достъп до местни възобновяеми източници и разнообразни възможности за управление на потреблението на енергия на индивидуално и колективно равнище. Наред с това ще се интегрират устойчиви форми на придвижване – електромобили, велосипедна и микромобилност, като част от интегрираната визия за устойчив град.

В рамките на пилотните общности ще се изградят децентрализирани системи за производство и съхранение на електрическа и топлинна енергия, както и термопомпи, които да задоволяват необходимостта от отопление и охлаждане за жилищните и стопанските обекти в тях.

Мярката осигурява интеграция между енергийната, климатичната и транспортната политика на Столична община и е в синхрон с визията на Плана за действие за зелен град, включително принципите на транзитно ориентираното развитие.

Обхват: Град София, територии предвидени за ново развитие и/или преустройство и обновяване

Специфични цели:

Намаляване на емисиите на парникови газове на глава от населението с 81% до 2030 г. спрямо нивата от 2007 г.

Намаляване на годишното крайно енергийно потребление с 800 ГВтч към 2030 г. спрямо 2018 г.

Годишно крайно потребление на енергия от ВИ 400 ГВтч към 2030 г.

Засегнати сектори:

Жилищни сгради

Сгради от третичния сектор

Очакван ефект до 2030 г.:

ЕЕ: **57.750.26** ГВтч/год.

ВЕИ: **330.45** ГВтч/год.

Емисии: **08.1** хил. тона CO₂/год.

Необходим бюджет:

28.2 млн. лв. / **1,0214.4** млн. евро за градоустройствено решение, проектиране на инфраструктура, разработване на насърчителни механизми и инвестиционно посредничество

Възможен източник:

ППР, приоритет 1. Интегрирано градско развитие и съфинансиране от СО; ПОС, приоритет 5; INVEST EU, ФЕЕВИ, НДЕФ, ЕИП, ПЧП

Срок за изпълнение:

2022 - 2030 г.

Formatted: English (United States)

Formatted: Bulgarian

Отговорник : Направление „Архитектура и градоустройство“

Подпомагащи звена: Дирекция „Климат, енергия и въздух“ /

Направление „Дигитализация, иновации и икономическо развитие“

/ Направление „Обществено строителство“

Заинтересовани страни: Столична общинска агенция за приватизация и инвестиции / Българска агенция за инвестиции / частни инвеститори и строителни предприемачи / дружества за управление на финансови инструменти

Роля на СО: възлагане/координация/ контрол / популяризиране

С.3 Инвестиционни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и/или увеличаване на дела на използване на енергия от възобновяеми

С.3.10

Поетапна подмяна на котелни инсталации на газьол с такива на термопомпа ~~или газ/пелети~~

С.1.1 – С.3.2 – С.3.4

Описание

Столична община притежава не малък брой обекти, които все още се отопляват с котли на газьол – основно в периферните райони*. В много от случаите не се поддържа достатъчно добър комфорт в отопляваните помещения поради високите разходи за гориво. Работата на котлите в неоптимален режим в някои от случаите водят до преразход на гориво. Поетапно, след изтичане на техническия живот на съществуващите котли, те ще бъдат подменени с нови ~~котли с по-висок КПД, които използват гориво природен газ или пелети или~~ термопомпи. Ще бъде подоброено и управлението на ~~котлите и инсталациите с цел намаляване на потреблението на енергия при енергийната инсталация с цел ефективност и~~ поддържане на добър комфорт в сградите.

Подмяната на котелните инсталации на газьол е приоритетно за СО във връзка с подобряване на качеството на атмосферния въздух и очакваните спестявания на енергия и финансови ресурси. Тя ще се извършва след оценка на инсталациите и при установен изтекъл ресурс в случай на подменени в близките 5- 10 години котли.⁶²

Обхват: Цялата територия на Столична община

Отговорник: Направление „Обществено строителство“ / дирекция „Климат, енергия и въздух“

Роля на СО: възлагане/координация/ контрол

Специфични цели:

Намаляване на емисиите на парникови газове на глава от населението с 81% до 2030 г. спрямо нивата от 2007 г.

Намаляване на годишното крайно енергийно потребление с 800 ГВтч към 2030 г. спрямо 2018 г.

Годишно крайно потребление на енергия от ВИ 400 ГВтч към 2030 г.

Засегнати сектори:

Общински сгради

Очакван ефект до 2030 г.:

ЕЕ: 3 ГВтч/год.
Емисии: 1,5 хил. тона
СО_{2e}/год.

Необходим бюджет:

2,6 млн. лв. / 1,33 млн. евро

Възможен източник:

Бюджет на СО; ФЕЕВИ;
НДФФ; НПВУ; ФМЕИП

Срок за изпълнение:

2021 - 2030 г.

С.3 Инвестиционни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и/или увеличаване на дела на използване на енергия от възобновяеми

С.3.11

Хоризонтален механизъм за интелигентно управление на данни в жизнения цикъл на климатични проекти

С.1.1 – С.3.10

Описание

Мярката е насочена към създаването на единна методологична и техническа база за верификация на резултатите по пътя на Столична община към въглеродна неутралност. В основата на това действие стои императивът, че всяко инвестиционно намерение трябва да започва с прецизно дефиниране на базовата линия чрез прецизно събиране на данни. Това позволява на общинската администрация да планира ресурсите си на база реални индикатори за енергийно потребление и емисионен отпечатък, които са пряко свързани с целите на Плана за действие за устойчива енергия и климат. За успешното прилагане на този подход Столична община е необходимо да мобилизира специализиран организационен капацитет и да осигури необходимите софтуерни платформи за събиране и докладване на данни.

След реализацията на проектите, мярката преминава в активна фаза на експлоатационен мониторинг, при която се следи стриктно за съответствието между постигнатите и заложените икономии на енергия и редукция на парникови газове. Този процес на постоянен отчет осигурява пълна прозрачност и дава възможност за своевременни корекции на мерките, като същевременно натрупва ценна информация за бъдещи пилотни инициативи. Чрез интегрирането на данните в централизирана общинска система, Столична община гарантира хоризонтална свързаност между различните ресурси – от градския транспорт до управлението на сградния фонд – превръщайки информацията в стратегически актив, който обосновава икономическата ефективност на всяко инвестирано евро в модернизацията на града. По този начин събирането на данни се трансформира от чисто техническо изискване в мощен управленски инструмент за гарантиране на устойчивост и постигане на реални мерки за борба със замърсения въздух и климатични ползи за всички жители на града.

Мярката включва и разполагане на допълнителни умни измервателни устройства, който могат да преброяват различните форми на транспорт, да събират данни за потребление и производство на електрическа и топлинна енергия.

Обхват: Цялата територия на Столична община

Отговорник: Направление „Дигитализация и информационни системи“ / Отдел „Модернизация на администрацията“ / дирекция „Климат, енергия и въздух“

Роля на СО: възлагане/координация/ контрол/прилагане

Специфични цели:

Намаляване на емисиите на парникови газове на глава от населението с 81% до 2030 г. спрямо нивата от 2007 г.

Намаляване на годишното крайно енергийно потребление с 800 ГВтч към 2030 г. спрямо 2018 г.

Годишно крайно потребление на енергия от ВИ 400 ГВтч към 2030 г.

Засегнати сектори:

Всички

Очакван ефект до 2030 г.:

Не е приложимо

Необходим бюджет:

0,6 млн. лв. /0,3 млн. евро

Възможен източник:

Бюджет на СО;

Срок за изпълнение:

2021 - 2030 г.

С.3 Инвестиционни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и/или увеличаване на дела на използване на енергия от възобновяеми

С.3.12

Интегрирана проектна готовност за зелен градски преход

С.1.1 – С.3.10

Описание

Тази мярка е критичен инструмент за преодоляване на липсата на достатъчно проекти с висока степен на техническа готовност, които да отговарят на строгите изисквания на европейските финансови институции. Тя е проектирана като катализатор, който превръща стратегическите намерения за климатична неутралност в конкретни, „банкуеми“ инвестиционни пакети.

Мярката „Интегрирана проектна готовност за зелен градски преход“ се фокусира върху осигуряването на пълния цикъл от предпроектни проучвания, идейни и технически проекти, които са задължително условие за достъп до ресурси от Фонда за модернизация, План за възстановяване и устойчивост (REPowerEU) и Програма „Развитие на регионите. Мярката включва детайлно енергийно моделиране за децентрализирани пилотни схеми и енергийни общности. Проектирането на подобни обекти изисква специфична експертиза, която да гарантира, че включените сгради и инфраструктура няма да функционират като изолирани консуматори, а като активни участници в градската енергийна мрежа.

В частта за транспортната инфраструктура, мярката предвижда изготвянето на инвестиционни проекти за цялостни велосипедни магистрали и обособени трасета за масов градски транспорт, които реорганизируют съществуващата улична мрежа в полза на активната мобилност. Инвестиционното проектиране тук обхваща и изграждането на интелигентна зарядна инфраструктура за електрически превозни средства, интегрирана в обществените пространства и общинските паркинги. Проектите трябва експлицитно да доказват приноса си към декарбонизацията чрез количествено изразени спестявания на емисии, за да съответстват на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ (DNSH), който е задължителен за всички фондове на ЕС през периода 2021-2027 г.

Важен аспект на мярката е подготовката на тръжни документи и финансови анализи, които да докажат икономическата жизнеспособност на иновативните технологии, които в следствие могат да бъдат разгърнати в мащаб. По този начин се създава резерв от готови за изпълнение проекти, които могат да бъдат стартирани веднага след обявяване на съответните процедури за безвъзмездна помощ или финансови инструменти. Това гарантира, че Столична община няма да губи време в административна подготовка по време на кратките прозорци за кандидатстване.

Обхват: Цялата територия на Столична община

Отговорник: Направление „Обществено строителство“ / Направление „Транспорт“ / дирекция „Климат, енергия и въздух“

Роля на СО: възлагане/координация/ контрол

Специфични цели:

Намаляване на емисиите на парникови газове на глава от населението с 81% до 2030 г. спрямо нивата от 2007 г.

Намаляване на годишното крайно енергийно потребление с 800 ГВтч към 2030 г. спрямо 2018 г.

Годишно крайно потребление на енергия от ВИ 400 ГВтч към 2030 г.

Засегнати сектори:

Всички

Очакван ефект до 2030 г.:

Не е приложимо

Необходим бюджет:

14 млн. лв. / 7.1 млн. евро

Възможен източник:

Бюджет на СО; REPowerEU; PPP; EUCF; European Local ENergy Assistance

Срок за изпълнение:

2021 - 2030 г.